

תשובת הגאון הגדול הרב אברהם צבי הכהן שליט"א

שלום רב

איני עוסק כעת בעניינים אלו, וקשה לי להכנס לזה.
עכ"פ לענ"ד ברור כמו שהעלה בספר מישור הערבה, שאין להוכיח מאומה מדברי הרמב"ם בהל' קידוה"ח, מהטעמים דלהלן:
א. ממפרשי הרמב"ם שם עולה שכוונתו לתחילת המעלה השלושים, דהיינו קו הרוחב העשרים ותשע.
ב. הרמב"ם אינו עוסק בקביעת הגבול המדויק, אלא נוקט קו הסכמי ודמיוני כאמצעי לסימון גרמי השמים. מאידך, בהלכות העוסקות במצוות התלויות בארץ, לא הזכיר הרמב"ם סימן זה.
ג. בתוה"ק מפורש שהגבול הדרומי הוא בקצה ים המלח. נקודה זאת נמצאת עשרות ק"מ צפונית לקו הרוחב השלושים. בגלל הפרשי הגובה, אין אפשרות לומר שים המלח הגיע בעבר דרומה עד קו הרוחב השלושים והצטמק, שכן אז היה אמור להציף בחלקו הצפוני חלק גדול מבקעת הירדן.